

Magyarország célba ér

Megvalósulás a tervek tükrében

Zárótanulmány

Szociális Informatika Segítő Foglalkozásúaknak - Képzési Központ program

Készítette az Artefaktum Bt.
Budapest 2008-02-28

Előzmények

A szociális szakma és a hátrányos helyzetűek információs pozíciója

Egy korábbi, 2006 tavaszán végzett kérdőíves kutatással ismerte meg az INFONIA alapítvány a **közvetlen célcsoport**, a szociális szakma információs társadalmi felkészültségét, információs társadalommal kapcsolatos attitűdjeit, igényeit. Ennek alapján, és az Infonia Alapítvány célkitűzései és kompetenciái alapján igyekezett kialakítani a projektet. (Az INFONIA az információs kultúra terjesztésére létrejött közhasznú alapítvány. Célkitűzése, hogy – társintézményével, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Információs Társadalom- és Trendkutató Intézetével együttműködve - hozzájáruljon az információs társadalom hazai fejlesztéséhez a társadalom különböző ágazatai, szervezetei, civil csoportjai és az egyének szintjén is.)

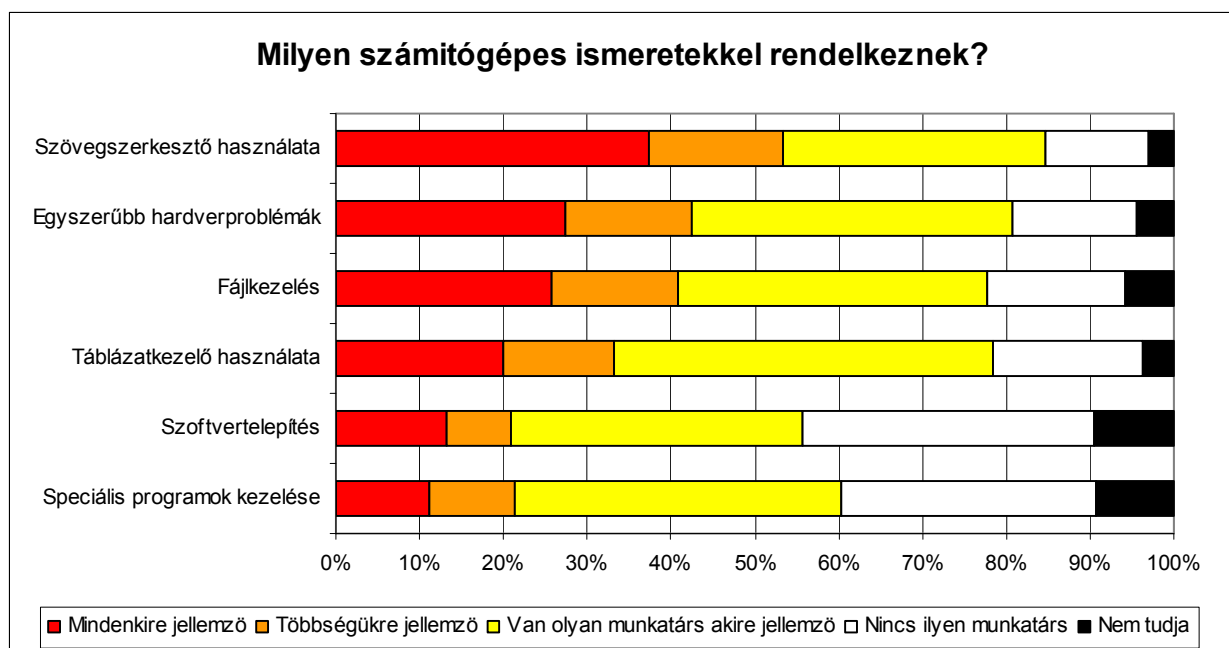
A 2006-os kutatás során a vizsgált populációt a szociális feladatokat ellátó magyarországi szervezetek alkották. A mintába került 1000 szervezetet egy 7200 elemet tartalmazó és – legalábbis elméletileg – az összes ilyen profilú intézményt felölelő adatbázisból választották ki, a nem bentlakásos intézmények által nyújtott alapszolgáltatásokra szűkítve a vizsgálandó körét egyszerű véletlen mintavételi módszerrel.

A szolgáltató szervezetek háromnegyede rendelkezik számítógéppel, és munkatársaik fele használja is azt. Kommunikációs lehetőségeiket tekintve a szervezetek túlnyomó többsége rendelkezik vezetékes és/vagy mobiltelefonnal. A szociális szolgáltatók el vannak látva különféle irodatechnikai eszközökkel (nyomtató, fénymásoló), és több mint fele részük (53%) hozzáfér az internethez is: ez nagyrészt szélessávon valósul meg. Az egyes IKT eszközökkel még nem rendelkező szervezetek ötöde-hatoda valószínűsíti, hogy egy éven belül lesz számítógépe, nyomtatója, illetve szélessávú hozzáférése.

Ami az IKT eszközök használatát illeti, számítógépet a munkatársak fele használ, míg egyharmad részük az internetet is használja – ez nem sokkal tér el a lakossági arányszámoktól. Az eszközök felhasználói munkájuk csupán negyedrészt végzik számítógépen és egy tizedrészt végzik az interneten: ugyanakkor úgy gondolják, hogy a számítógép-használat a munka harmadrészában (32%), az internet használata pedig a munka ötödrészában (21%) lenne ideális. A nagyobb arányú infokommunikációs eszközhasználat

szorgalmazása abból a szempontból nem meglepetés, hogy közel kétszer akkora gyakorisággal használják a számítógépet egyszerű irodai segédeszközként (levelek szerkesztése: 69%), mint ügyintézésre (kb. 35%). Ám némi optimizmusra ad okot, hogy az ügymenet támogatására hozzávetőlegesen ugyanannyian használják a számítógépet, mint az ügyintézés utáni adatrögzítésre.

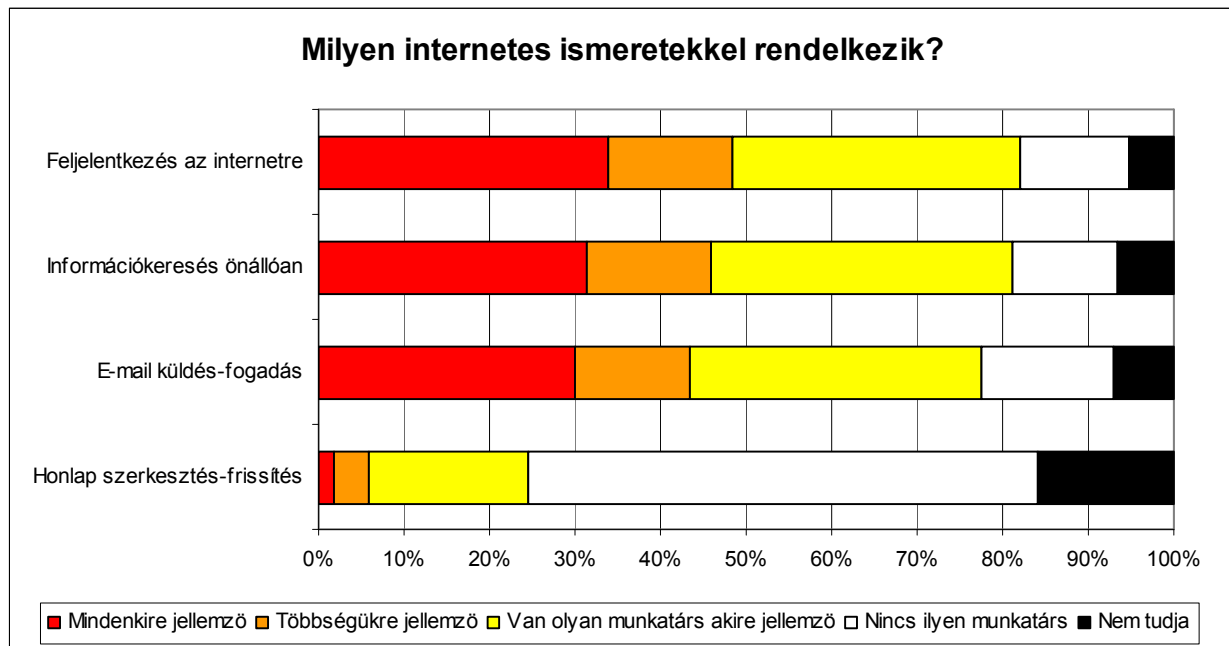
Az internethasználatban az információgyűjtés dominál. Meglepően jelentős az internetnek az oktatás-képzés területén való felhasználása, és felülmúlja a várakozást a számítógép- és internet-használat mértéke a különféle más szervezetekkel és szakemberekkel való kapcsolattartásban is. A számítógéppel rendelkező szervezetek többsége (65-75%) a szakmai és működési adatok jelentésére és továbbítására is igénybe veszi a számítógépet.

A megkérdezett szervezetek felénél a munkatársak többsége rendelkezik az alapvető számítógépes és internetes ismeretekkel, s a megkérdezetteknek közel fele vett már részt valamilyen informatikai képzésen.

Ami a leginkább hangsúlyozandó, hogy a szociális szakma rendkívül nyitottnak látszik az informatikai fejlesztések irányában. Az IKT eszközök a megkérdezettek 55 százaléka szerint fontos szerepet töltenek be a szociális szolgáltatási feladatuk elvégzésében. Amióta bevezették használatukat, a szervezetek kétharmad részénél (66%) jelentősen nőtt a munka

hatékonyasága, és háromnegyed részük (75%) úgy ítéli meg, hogy informatikai eszközparkjuk fejlesztése számottevő segítséget jelentene számukra.

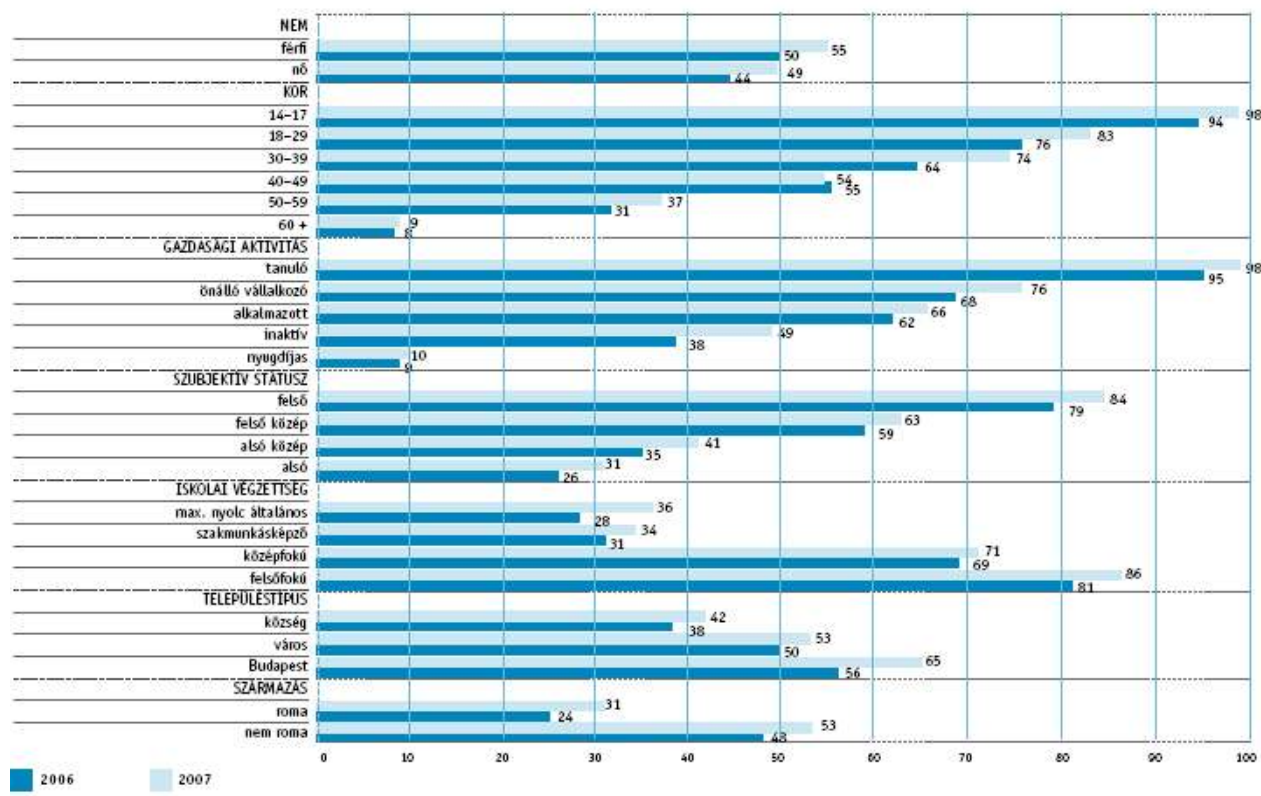
Az alapszintű képzés során biztosított minimális digitális írástudási szint a fájlkezelési vagy táblázatkezelési készségek elsajátítására vélhetően már nem elegendő, feltételezhető tehát, hogy az információs technológiák hatékony és sokoldalú felhasználására támaszkodó munkához „középfokú” informatikai ismeretekre van szükség. A szociális szolgáltatások területén dolgozó munkatársak iskolai végzettsége, és különösen szociális szakmai képzettsége - 2004 elején az NCSZI-nél regisztrált közel 40 ezer szociális területen dolgozó munkatárs közül alig több, mint 2700-an rendelkeztek valamilyen szociális diplomával (ez a szám kb. az ágazat felsőfokú végzettséggel rendelkezőinek harmada) – alacsony. Éppen ezért fontos tény, hogy az internetet felhasználó szervezeteknek majdnem a felénél oktatásra és képzésre is használják az internetet. A távoktatás megfelelő formáinak kialakítása jelentős előrelépést hozhat ezen a téren. (A kérdezettek háromnegyede (74%) veszi, vagy venné rendszeresen igénybe az internetet oktatással-képzéssel kapcsolatban.)

A kutatás végkövetkeztetése az volt, hogy a szociális ellátórendszerben tapasztalható kedvező légkör megfelelő alapot nyújt az információs társadalomhoz vezető átmenet végrehajtásához a szociális ágazatban.

Hátrányos helyzetű **közvetett célcsoportjaink** információs társadalmi helyzete (World Internet Project 2007 adatai alapján – a pályázat írásakor a helyzet még rosszabb volt):

A számítógépet és az internetet nem ugyanolyan arányban használják a férfiak és a nők (55 versus 49, illetve 48 versus 40 százalék).

11. ÁBRA: Számítógép-használók aránya alapvető szociodemográfiai változók szerinti csoportokban, 2006 és 2007, %

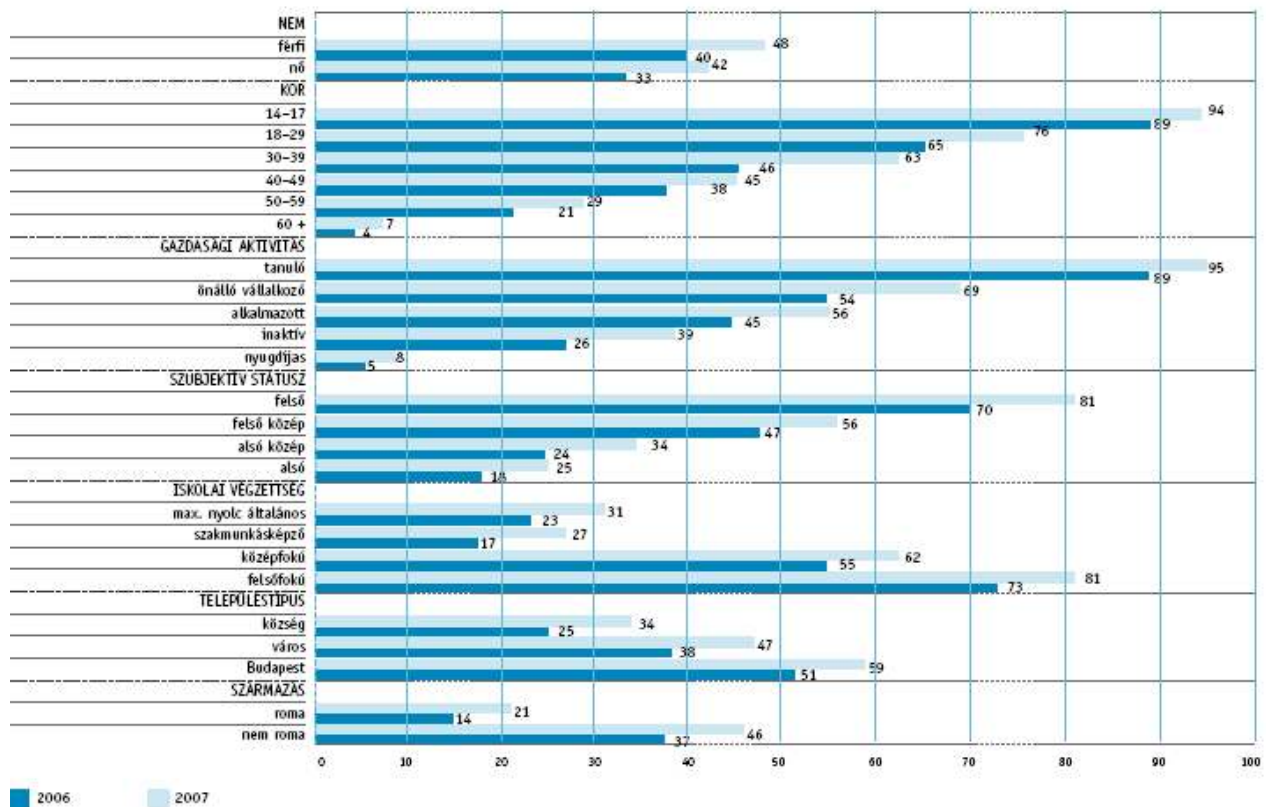

A számítógépet és az internetet: jóval nagyobb valószínűséggel használja a magas iskolai végzettséggel rendelkező, mint az alacsonnyal. A felsőfokú végzettségűek és a legfeljebb 8 osztályt végzettek közötti eltérés 50 százalékos (számítógép:86% versus 36%; internet 81% versus 31%). Mivel a közvetett célcsoportok végzettsége viszonylag alacsony, esetükben is alacsony információs technika használatra következtethetünk.

A szubjektív anyagi helyzetet vizsgálva az alsó és felső kvartilis között komputerhasználatban 53% (84%; 31%), internethasználatban 56% (81%; 25%) a különbség. Hátrányos helyzetű közvetett célcsoportok közismerten rossz jövedelmi helyzetűek.

A hozzáférés tekintetében a romák esetében kiugróan alacsony értéket találhatók; ők az átlaghoz képest feleannyira ellátottak IKT eszközökkel – bár relatív előrelépés, hogy 2006-ban csupán minden negyedik (24%) roma származású válaszadó használt számítógépet, addig 2007-ben már minden harmadik (31%).

12. ÁBRA: Internethasználók aránya alapvető szociodemográfiai változók szerinti csoportokban, 2006 és 2007, %

A helyzetből levonható következtetések – kihasználható lehetőségek

- Az információs kommunikációs eszközökhöz való hozzáférés hiánya és a digitális írástudatlanság rontja a közvetett célcsoportok foglalkoztatási esélyeit, továbbá jelentős gátja a releváns munkaerőpiaci információkhoz való hozzáférésnek. Ezen túl a

munkahelykeresésben esélyt adó átképzés távtanulással való lebonyolítását, akár csak a távmunkavégzést ellehetetleníti.

- A közvetlen célcsoport, a szociális segítők munkájának hatékonyságát rendkívüli mértékben növelhetné az információs kommunikációs technológia használata: egyrészt a szolgáltató rendszer széttagoltsága miatt (a független önkormányzatokhoz rendeltetés a hálózatos együttműködést preferálja), másrészt a döntés- és szakmai tevékenység-támogatás megoldatlansága miatt.

- A szociális segítők közvetítésével az információs írástudatlan hátrányos helyzetűek is hozzáférhetnének a számukra fontos digitális tartalmakhoz. Egyfajta humán interface-ek lehetnének, összekapcsolva közvetett célcsoportjainkat – egyebek mellett - a szociális ellátás, munkahelylehetőségekkel kapcsolatos információkkal, szükség esetén ügysegédi, és más mentorálási funkciót is betöltve.

- A szociális segítők megfelelő IKT- és pedagógiai-pszichológiai ismeretekkel rendelkezve sok esetben megalapozhatnák illetve bővíthetnék a hátrányos helyzetűek információs írástudását és. információs társadalmi ismereteiket: ezen belül kiemelten a távtanulással és távmunkával kapcsolatosakat.

A projekt célkitűzései.

Az imént sorolt igényekre válaszolva és a lehetőségeket kihasználó (s természetesen a HEFOP2.2. pályázati kiírásainak is megfelelően) a projekt közvetlen, rövid távú céljának a szociális segítők olyan továbbképzése lett célul tűzve, melynek során a tanfolyamon résztvevő hozzájut

- a napi munkavégzésében, valamint általános segítő, és munkaerőpiaci segítő tevékenységében felhasználható számítógépes, internetes és információs társadalmi ismeretekhez;

- a hátrányos helyzetűeket bekapcsoló humán interface funkció sikeres betöltéséhez szükséges ismeretekhez;

- a hátrányos helyzetűeknek átadható általános informatikai és információs társadalmi; ezen belül konkrét távtanulási és távoktatási ismeretekhez;

- a hátrányos helyzetűek segítésében felhasználható, illetve nekik átadható munkaerőpiaci, Európai Unió és más hasznos ismeretekhez;

- olyan pedagógiai és pszichológiai készségfejlesztéshez és tudáshoz, mely a hátrányos helyzetűek javára történő tudásátadást módszertanilag megalapozza;
- egyes kiemelt hátrányos helyzetű csoportokkal (romák, mozgáskorlátozottak, nők) kapcsolatos ismeretekhez, melyek a kapcsolatteremtést, bizalomépítést támogatják.

Remélhető, hogy a képzés eredményeként megnő az érintett területeken a tanfolyamon részt vettek tudása és kompetenciája, s ezáltal megvalósul a kiképzett szociális segítőkkel kapcsolatba kerülő hátrányos helyzetűek - ezen belül nagyobb valószínűséggel romák, mozgáskorlátozottak, nők – társadalmi befogadásának növelése, elsősorban információs társadalmi és munkaerőpiaci (re)integrációjukkal.

A program távlati célja a szociális szakma információs társadalmi felzárkóztatásának beindítása, annak érdekében, hogy (közvetett, távlati célként) a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi reintegrációját, s az ezen belül kulcsszerepet betöltő munkaerőpiaci integrációt megújult eszköztárral, a hazai szociális-munkaerőpiaci helyzet dinamikáját az információs társadalomba átlépés során gyökeresen megváltoztatva támogathassák. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy igazi áttörés a szociális képzési, továbbképzési rendszer átalakításával érhető el: a tanfolyam legfeljebb katalizálhatja ezt a várhatóan elinduló folyamatot.

Tekintve, hogy közvetlen célcsoport a szociális ellátórendszerben s a szociális igazgatásban dolgozó szakemberekből és önkéntesekből áll, a tervezett képzés – korábbi, fentidézett felméréseink alapján, s a kitűzött célok eléréséhez - objektíve szükségesnek, szubjektíve kívánatosnak tűnt.

A program végrehajtásának általános keretei

Az információs kommunikációs technikák segítségével létrejövő együttműködési hálózatokban hatékonyabban dolgozó szociális szakember – ha munkaerőpiaci ismereteit is bővítjük - javíthatja a hátrányos helyzetűek munkaerőpiaci esélyeit, társadalmi reintegrációs kilátásait.. Ehhez eszközökön túl informatikai és információs társadalmi képzés szükséges. Ha

ez távtanulási és távoktatási ismeretek oktatásával és pedagógiai-pszichológiai készségfejlesztéssel is párosul, akkor:

- az IKT a szociális szakember foglalkoztatás-ügyi tevékenységének hatékonyságát növeli;
- a szociális segítők egyszersmind információs társadalmi segítők, egyfajta „humán interface-ekké” válhatnak, digitális (egybek mellett munkaerőpiaci ill. szociális ellátásokkal kapcsolatos) tartalmakat hozzáférhetővé téve;
- IKT (és speciálisabban a távtanulás és távmunka) ismeretek átadásával a hátrányos helyzetűek munkaerőpiaci (és társadalmi) pozíciója javul.

A program megvalósítása

E megfontolások alapján életre hívott Szociális Informatika Segítő Foglalkozásúaknak - Képzési Központ 100 órás alapozó és 100 órás Speciális tanfolyamot tartott olyan szociális szakemereknek és önkénteseknek, akiket az Infonia Alapítvány elsősorban az NCSSZI hagyományos és közismert tanfolyammeghirdető csatornáin keresztül, és a támogató partnerek közreműködésével toborozott.

A tananyagfejlesztés, majd a jelentkezések után a három hónapos, heti egy napot igénybe vevő öt képzés a leírt megfontolások alapján kialakított tematika és tanrend szerint folyt:

Alapozó tanfolyam:

Munkaerőpiaci, foglalkoztatási ismeretek I.

Számítógép használati készségek I

Pedagógiai, felnőttképzési alapismeretek és készségfejlesztés

Pszichológiai alapok; önismeret, emberismeret; készségfejlesztés

EU-s ismeretek

Távtanulás ismeretek

Távmunka ismeretek

A Speciális tanfolyam haladó jellegű volt: hallgatói egyrészt az alapozót elvégeztek, másrészt informatikailag képzetebbek, pedagógiai és pszichológiai alapokkal inkább rendelkezők köréből tevődtek ki. A hármas specializáció választhatóan gender, vagy romákkal, vagy mozgáskorlátozottakkal kapcsolatos ismeretek átadását biztosította.

Speciális tanfolyam:

Munkaerőpiaci, foglalkoztatási ismeretek II.

Számítógép használati készségek II.

Gender; vagy Romákkal, vagy mozgáskorlátozottakkal kapcsolatos ismeretek

Kommunikációs készség, empátia

Információs társadalmi ismeretek

Szociális informatika

e-Vállalkozási ismeretek

Az egyes tárgyak előadására 6x2 óra jutott; kivételt képeztek a hangsúlyos „Munkaerőpiaci, foglalkoztatási ismeretek I.” illetve a specializáció kétszeres időtartamban oktatott tárgyai. Egy-egy tanfolyam tervezett 20 hallgatója (ez a maximális létszám a tréningek lebonyolításához) a „Számítógép használati készségek” óráin kívül is minden olyan órát a gépteremben töltött, melyekben a számítógép- és internethasználat segítheti a tudás átadását (távmunka, távtanulás, stb.).

A képzési tematikát s az egyes tantárgyak rövid ismertetését az I. Melléklet tartalmazza.

A képzésen túl a Képzési Központ honlapot hozott létre, és havi rendszerességgel hírlevelet publikált a képzési programmal kapcsolatos információk, és a képzési tartalmak közzétételére: különös tekintettel a pályázat időtartama alatt is változókra, így például az Európai Unió ismeretekre. Az elektronikus kiadványokhoz a hallgatókon kívül bármely szociális szakember és önkéntes hozzájuthat.

Tapasztalatok

A hallgatók véleményén illetve a tanárok visszajelzésein alapuló tapasztalatokat két másik tanulmány összegzi.

E tapasztalatokon túl legfontosabbként megállapíthatjuk, hogy a program alapvetően megvalósítható. Lehetséges volt a célkitűzéseket megvalósító tematika kidolgozása, színvonalas tananyagok megiratása és felkészült előadók megtalálása. A programot esetlegesen reprodukálók számára a legnehezebb talán – különösen fővároson kívül – a

speciális és ritka kompetenciával rendelkező oktatók fellelése lesz; még az esetben is, ha kész tananyaggal segítenek nekik.

A projekt végrehajtását két probléma nehezítette: a hallgatók rendszertelen megjelenése, illetve az előzetesen kalkulálnál nagyobb mértékű lemorzsolódása.

E két problémán segíthet, ha a tanfolyam szociális képzésként akkreditált, illetve rövidebb ideig tart. Az akkreditációval pontszerzés lehetősége nyílik a hallgatók előtt, melyet hiánnyal, vagy a vizsga elmulasztásával elveszhetnek. Továbbá a szociális területen a képzések tipikusan fele-harmad olyan hosszúak, mint a most ismertetett volt. Természetesen a rövidítés a tananyag s az átadott tudás mennyiségének rovására végrehajtható: a jó kompromisszum 7-8 hét időtartam körül lehet. Mindenesetre, mivel a képzés határfoka így is magas volt, úgy, hogy belülről csupán az érdeklődés, kívülről a témák érdekessége és a színvonal motiválta a hallgatókat, látszik, hogy igen kevés plusz motiváció elegendő lehet a lemorzsolódás elkerüléséhez s a megjelenés rendszerességének növelésére.

(A szociális pontszerző akkreditációra nem volt lehetőség, mivel a 2006-osat lekészte a programkezdés, a 2007-es – akkreditáció minden év októberében van – pedig csak 2008-ban lett volna érvényes, amikor a tanfolyamok már befejeződtek.)

Budapest 2008-02-28

I. MELLÉKLET

Képzési tematikák - összefoglalók

Alapozó 3 hónap

Munkaerőpiaci, foglalkoztatási ismeretek I.	6x2
Számítógép használati készségek I.	6x4
Pedagógiai alapismeretek és készségfejlesztés	6x2
Pszichológiai alapok; önismeret, emberismeret; készségfejlesztés	6x2
EU-s ismeretek	6x2
Távtanulás, felnőttképzés ismeretek	6x2
Távmunka ismeretek	6x2
Vizsgák	4

Speciális 3 hónap

Munkaerőpiaci, foglalkoztatási ismeretek II.	6x2
Számítógép használati készségek II.	6x2
Gender, vagy Roma, vagy fogyatékos	6x2
Kommunikációs készség, empátia	6x2
Információs társadalmi ismeretek	6x2
Szociális informatika	6x2
e-Vállalkozási ismeretek	6x2

Vizsgák	4
---------	---

Munkaerő-piaci, foglalkoztatási ismeretek I-II

Óraszám: 6x2

A tudásalapú társadalom, a versenyképes gazdaság és az élethosszig tartó tanulás korszakába lépve a humán ellátórendszernek is fel kell venni a lépést a modern kor kihívásaival. A képzési szerkezet és a munkaerő-piaci igények összehangolása (szakképzés átalakítása), valamint a felsőoktatási szolgáltatások továbbfejlesztését ki kell terjeszteni a hátrányos helyzetűeket segítő csoportjára is.

A humán erőforrás a társadalmi felemelkedés, a területi felzárkózás, és a termelés hatékony működtetésének kulcskérdésévé vált. A foglalkoztatás alapvető emberi igény, amely a megélhetés alapját jelenti. Ha ezekben a kérdésekben nincs az emberek és a gazdaság között megfeleltetés, az többletforrást igényel a helyi és a tágabb közösségtől. A Képzés sajátossága a nyílt munkaerőpiacról kiszoruló, vagy a munkaerőpiacra való belépés tekintetében a hátrányosan érintett munkavállalói csoportok elsődleges munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, komplex, partnerségi rendszerekre épülő innovatív munkaerő-piaci programok megvalósítása, illetve ezekhez kapcsolódó módszertan kialakítása révén.

Számítógép használati készségek I-II.

Óraszám: 6x4

A képzés célja hátrányos helyzetű emberekkel foglalkozó szociális segítő felkészítése számítástechnikai alapismeretek alkalmazásának oktatására. Az oktatás az alapfokú elméleti ismeretek után, kiemelten a gyakorlati életben, felmerülő mindennapi informatikai alkalmazások rutinszerű használatának elsajátítását veszi célba. A képzési forma egy gyakorlat orientált oktatás, egyénileg, illetve kis csoportokban, az elméleti és módszertani részek a gyakorlatokba integráltan

Számítástechnikai alapismeretek (1x4 óra)

Gépkezelési alapismeretek (1x4 óra)

Szövegszerkesztés (2x4 óra)

Táblázatkezelés (2x4 óra)

Segédprogramok használata (2x2 óra)

Az Internet használata (4x2 óra)

Pedagógiai alapismeretek és készségfejlesztés

Óraszám: 6x2

A képzés célja a szociális szférában tevékenykedők számára olyan pedagógiai alapismereteket nyújtani, melyek segítségével hatékonyan vehetnek részt hátrányos helyzetű, fogyatékkal élő vagy a munkavilágából más okok miatt távol levő ügyfelek társadalmi, illetve munkaerő-piaci (re)integrálásában. A Pedagógiai alapismeretek tanításának-tanulásának célja, hogy megismertesse a tanulókkal a nevelés folyamatát, főbb területeit, a nevelés színtereit. Ismertesse meg az egyén csoportban, közösségben elfoglalt helyét és azt, hogyan optimalizálható ez a nevelés segítségével.

Pszichológiai alapok; önismeret, emberismeret; készségfejlesztés

Óraszám: 6x2

Nagyon kevés olyan szakma van, ahol az embernek ne lenne szüksége arra, hogy személyiségét mint eszközt használja kapcsolatai célirányos alakítására, feladatai elvégzésére. Csak akkor vagyunk képesek hatásosan bánni valamely eszközzel, ha ismerjük szerkezetét és működését. Jelen esetben ez az eszköz: saját személyiségünk, önmagunk. Az önismeret igényének hajtóereje: a cselekedetek, viselkedések, lelki történések megmagyarázásának, okainak és szabályszerűségeink megismerése. A szociális munkás is azon hivatások közé tartozik, amelynek kiemelt területe, célpontja: az emberi kapcsolatok, személyközi viszonyok. A társas interakcióba való sikeres működéshez képesnek kell lenni arra, hogy helyesen észleljük a másikat, valamint a másik viselkedésének pontos értelmezésére, megértésére. A programban a pszichológia azon területéről kapnak elméleti ismereteket a résztvevők, hogy a szociális tényezők hogyan befolyásolják az észlelési és megismerési folyamatokat.

EU-s ismeretek

Óraszám: 6x2

Az Európai Unióról szóló ismerteket hat téma köré csoportosítva kerülnek bemutatásra. Ezek: általános ismeretek az Európai Unióról (I), az Unió információs társadalom politikája (II), eInclusion, Közösségi tevékenység a hátrányos helyzetűek felzárkóztatására az információs technológiák segítségével (III), valamint szociális párbeszéd (IV) és foglalkoztatáspolitikája az Európai Unióban (V).

Az Európai Unió megteremtését a globalizáció és a fokozódó gazdasági egymásrautaltság, a multinacionális vállalatok térnyerése hívta életre. Az első előadásblokkban azt kívánjuk bemutatni,

hogy a kezdetben kizárólag gazdasági jellegű integráció miként kezdett politikai színezetűvé válni, miként csökkent a nemzetállamok hatásköre és került át egyre több területtel kapcsolatos döntési jogkör szupranacionális szintre. A téma tárgyalása sokféle nézőpontból lehetséges, mi a meghatározó alapidokumentumok és intézmények bemutatását választottuk. A számtalan Európai Unióról szóló kézikönyvek által kínált ismeretek helyett célunk mélyfúrások végzése, ezért az integráció jövője szempontjából kulcsfontosságú kérdések megvitatására törekszünk, mint az európai versus nemzeti identitás, centralizáció versus decentralizáció, a kereszténység szerepeltetése az Unió alkotmányában, autoriter kormányzati központ hiánya, valamint a becsatornázódó érdektörekvések megjelenítésének problematikája.

Távtanulás, felnőttképzés ismeretek

Óraszám: 6x2

A sikeres felnőttkori tanuláshoz nagyon sok összetevője van: a motivált felnőtt tanuló, támogató családi- és munkahelyi környezet, jól szervezett, a felnőttoktatásban tapasztalt oktatógárda, szolgáltató szemléletű iskolarendszer, jó tananyag stb. Ha valamelyik összetevő hiányzik, nem jól funkcionál, akkor a tervezett oktatás-képzés nem kellően eredményes, nem felel meg a kitűzött követelményeknek. Vajon mindig csak a túlterhelt, felnőtt tanuló hibája, ha lemarad a tanulásban, esetleg kimarad a képzésből és sokadszorra (is) „kudarcot” vall az oktatás világában? Természetesen nem, az oktatási rendszernek is nagyon szervezetten kell működni, de a tanuló is sokat tehet azért, hogy az erőfeszítései sikeresek legyenek. Különösen igaz ez a távтанulásra (önálló tanulásra), amelynek fő jellegzetessége, hogy a tanuló „felelősséget vállal” a saját haladásáért, és az oktatási-tanulási folyamat aktív résztvevője lesz. A jelen modul erre a nehéz feladatra kívánja felkészíteni a leendő távтанulót.

Táv munka ismeretek

Óraszám: 6x2

A képzés célja a szociális szférában dolgozók részére a távmunka mai nemzetközi és magyar gyakorlatának bemutatása, illetve gyakorlati kapaszkodók és ötletek nyújtása a távmunka sikeres alkalmazása érdekében.

1. A távmunka fogalma, története, megvalósulása az USA-ban és az Európai Unióban.
2. A távmunka alkalmazásának előnyei; hátrányai, előfeltételei.

3. Nemzetközi példák a távmunka alkalmazására.
4. A távmunka helyzete Magyarországon
5. A távmunka hazai története és alkalmazása: sikeres és sikertelen példák a hazai alkalmazásra.
6. A távmunka megvalósíthatóságának lépései

Roma speciális modul 1.

Óraszám: 6x2

A roma speciális modul 1. képzés célja kettős: egyrészt a romák társadalmi helyzetének bemutatása, szociológiai magyarázatok ismertetése, másrészt a résztvevők érzékenyítése, „tudatformálása”, kisebbségi szemléletmóddal való megismertetése a romák társadalmi elfogadásának céljából.

1. A romák társadalmi helyzetének bemutatása, különös tekintettel a szociális területen jelentkező problémákra fókuszálva
2. A romákkal kapcsolatos képek és az előítéletes gondolkodás jelentőségének értelmezése
3. A szociális és etnikai kategória szétválasztása – olyan példák bemutatásán keresztül, ahol összemosódik a két kategória
4. A szociális szakmát érintő kisebbségekkel, hátrányos helyzetű csoportokkal kapcsolatos jogszabályok, egyezmények és programok ismertetése
5. Az állami intézményrendszer és a kisebbségi intézményrendszer kapcsolata és lehetséges buktatói
6. A közösségi munka lehetőségei - Az egyéni és a közösségi szint harmonizációjának megértése

Roma speciális modul 2.

Óraszám: 6x2

Cél a szociális szférában tevékenykedők számára romákkal kapcsolatos társadalmi ismeretek átadása, érzékenyítés, továbbá EU etnikai direktívákra romákra vonatkozó szempontjainak ismertetése, integrációs és esélykiegyenlítő programok megismerése, elemzése. A roma speciális modul 2. előadásai:

1. Oktatási helyzet és roma oktatáspolitikai
2. Roma munkaerő-piaci helyzet, foglalkoztatottság
3. Roma egészségügy
4. Roma kultúra, etnikai tagolódás

5. Szegregációs jelenségek

6. Esélyegyenlőséget elősegítő, esélykiegyenlítő politikák, esélyegyenlőségi, mobilizációs programok, az információs társadalom lehetőségei

Nők és férfiak esélyegyenlősége/egyenlősége (gender alapismeretek, illetve gender érzékenyítés a szociális szférában tevékenykedők számára)

Óraszám: 6x2

A képzés célja a szociális szférában tevékenykedők számára gender (=társadalmi nem) alapismeretek átadása, gender érzékenyítésük, továbbá az EU nemekre vonatkozó horizontális szempontjainak megismertetése, bevált gyakorlatokról ismeretátadás, tudásbővítés. A képzés során alkalmazott módszerek: elméleti ismeretek átadása, a csoport tudás aktivizálása és tréneri összegzése, egyéni és páros gyakorlatok, prezentációk/kiselőadások, élménymegosztások, tesztek, különböző típusú, színesítő feladatok (egyéni, páros, kiscsoportos) stb.

1. EU és a nemek egyenlősége
2. Nők és férfiak a munka világában, egészségügyben, szociális szférában
3. Nők és férfiak az oktatásban, élethossziglan tartó tanulás
4. Nők a médiában, nőábrázolás a médiában.
5. Nők elleni erőszak.
6. Nőtörténet, nőirodalom.

„Fogyatékos” speciális modul

Óraszám: 6x2

A képzés célja hátrányos helyzetű ügyfelekkel ((re)integrációra felkészítése) foglalkozó szakembereknek a fogyatékosokkal kapcsolatos ismeretek átadása, érzékenyítés, különös tekintettel a család és munkahely összegegyeztetésére. A képzés elemei:

1. A fogyatékos emberekkel kapcsolatos attitűdök, szerepek áttekintése
2. Kik is a fogyatékos emberek?
3. A fogyatékos emberek önálló életvitelét segítő megoldások áttekintése
4. Gyakorlati foglalkozás, szituációs gyakorlatok
5. Információs társadalombeli tagság
6. Fogyatékos emberek felkészítése a munkaerőpiacra

Kommunikációs készség, empátia

Óraszám: 6x2

Kommunikációs készség, empátia modul a szociális szférában tevékenykedők számára kíván olyan gyakorlati ismereteket nyújtani, amelyek segítségével, a klienseikkel folytatott interakciók hatékonyabbak lehetnek. A képzés elemei:

1. A kommunikáció rövid elmélete, elemei és fajtái
2. A meggyőző közlés. Hogyan érjük el céljainkat?
3. Beszélgetésvezetés. A hatékony kérdezés szabályai
4. Tanácsadó beszélgetés. Tipikus kommunikációs hibák.
5. Az empátia fogalma, szerepe a mindennapi érintkezésben, hatása a másokra és magunkra
6. Tréning-empátia gyakorlatok játékok

Információs társadalmi ismeretek

Óraszám: 6x2

Az információs társadalmi ismeretek tematika a szociális szférában tevékenykedők részére készült. A foglalkozásokon a résztvevők megismerkednek az információs társadalom alapvető diskurzusaival. A képzés elemei:

Információ, társadalom, információs társadalom – bevezető diskurzusok az információs társadalomba

Az információs társadalom fogalma és modelljei a nagyvilágban, illetve Magyarországon:

Technológia és társadalom:

Az információs kor gazdasága

Kultúra és globalizáció

Politika és állam: kihívások előtt

Család, patriarchalizmus és szexualitás az információs korszakban

Új társadalmi mozgalmak egy „jobb” világért

Globális és új lokális társadalmi egyenlőtlenség, a jóléti rendszerek válsága

e-Vállalkozási ismeretek

Óraszám: 6x2

A képzés célja, hogy bemutassa az IT felhasználási lehetőségeit egy vállalkozásban. A hallgatók a képzés után képet alkothatnak róla, hogy milyen kritériumoknak kell megfelelnie egy sikeres online vállalkozásnak, és milyen komponensek szükségesek a beindításához.

1. Számítógépek – megkönnyítik vagy megnehezítik az életünket? Mire jó és mire nem jó a számítógép egy vállalkozásban?
2. Mire lehet felhasználni az internetet egy vállalkozás életében? Kapcsolattartás, információszerzés
3. Internetes vállalkozások buktatói. Az első dot-com lufi története. Miben különbözik egy Internetes vállalkozás egy hagyományos vállalkozástól? És miben nem különbözik?
4. Az Internetes vállalkozások alaptípusai – kereskedelem, tartalomszolgáltatás, egyébek – melyik hogyan és miért működik. Különleges e-vállalkozások bemutatása, nagy (és hihetetlen) sikerek, kudarcok – esettanulmányok.
5. Trendek – Merre tart a technika? Lekéstük már a vonatot, vagy még csak most indul a szerelvény? Kell-e ezzel egyáltalán foglalkozni, vagy működhet-e egy vállalkozás IT nélkül?
6. Van egy jó ötletem – mi a következő lépés? – Egy vállalkozás IT részének közös felépítése.

Szociális informatika

Óraszám: 6x2

A kurzus egyrészt az információs társadalomban megváltozó társadalmi szerkezetről, a szociális kirekesztettség és szociális befogadás új jelenségeiről számol be. Másrészt bemutatja, hogy az információs társadalmi technikák a szociális ellátó rendszer milyen minőségileg új működési tesztek lehetővé. Harmadrészt felvázolja azokat az új lehetőségeket, melyek a hátrányos helyzetű illetve veszélyeztetett csoportok, és a szociális ellátó és szociális igazgatási rendszer kapcsolatában jöhetnek létre az információs társadalomban.

1. Az IT és a social inclusion: Társadalmi szerkezet; social capital, human capital és IT kapcsolata. Hátrányos helyzetűek segítése, bekapcsolása IT-vel (egyebek mellett távmunka, távtanulás is)
2. A digital divide, mint a social exclusion új megjelenési formája: Leírása, okai, következményei; leküzdésének lehetőségei (közösségi hozzáférés, IT-mentor, stb.)
3. Szolgáltató-kliens kapcsolat új módozatai (egyirányú interakciótól az integrált tranzakcióig.)
4. Az intézményi működés új lehetőségei. (e-government)
5. A segítők segítése: Szakmai támogatás, döntéstámogatás, adminisztrációs támogatás

6. IT és szabályozás; szabályozhatóság, mérhetőség: EBSW, szakmai protokollok, minőségbiztosítás, gazdasági hatékonyság (teljesítmény-finanszírozás) – jogszabály és (állami, önkormányzati) szabályozás